

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	10Sža/27/2015
Identifikačné číslo spisu:	1014200551
Dátum vydania rozhodnutia:	23.06.2015
Meno a priezvisko:	JUDr. Elena Berthotyová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2015:1014200551.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky JUDr. Eleny Berthotyovej, PhD. a z členov JUDr. Zuzany Ďurišovej a JUDr. Jany Henčekovej, PhD., v právnej veci žalobkyne: W. U. W., nar. XX.XX.XXXX, t. č. bytom B., štátna príslušníčka Vietnamu, zastúpená: JUDr. Miroslava Mittelmanová, advokátkou, Hurbanovo nám. 5, 811 03 Bratislava, proti žalovanému: Prezídium Policajného zboru, Úrad hraničnej a cudzineckej polície, Riaditeľstvo hraničnej a cudzineckej polície Bratislava, Hrobákova 44, Bratislava, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného Č. p.: PPZ-HCP-BA2-2014/000701-007 zo dňa 31.01.2014, na odvolanie žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k. 2S 81/2014-56 zo dňa 3. decembra 2014, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave č. k. 2S 81/2014-56 zo dňa 3. decembra 2014 p o t v r d z u j e.

Žalovaný j e p o v i n n ý zaplatiť žalobkyni náhradu trov odvolacieho konania v sume 148,23 Eur titulom náhrady trov právneho zastúpenia k rukám jej právnej zástupkyne JUDr. Miroslava Mittelmanová, advokátka, Hurbanovo nám. 5, 811 03 Bratislava v lehote 30 dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

Odôvodnenie

I.

Predmet konania

Krajský súd napadnutý rozsudkom uvedeným vo výroku rozhodnutia podľa § 250j ods. 2 písm. a) OSP zrušil rozhodnutie žalovaného Č. p.: PPZ-HCP-BA2-2014/000701-007 zo dňa 31.01.2014 ako aj rozhodnutie prvostupňového správneho orgánu Č. p.: PPZ-HCP-BA9-944-023/2013-Ž zo dňa 02.09.2013 a vec vrátil žalovanému na ďalšie konanie.

Žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi titulom náhrady trov konania 70 € titulom súdneho poplatku a 426,12 € titulom právneho zastúpenia na účet právneho zástupcu žalobcu v lehote do 30 dní od právoplatnosti rozsudku.

V dôvodoch rozsudku uviedol, že preskúmal napadnuté rozhodnutie ako aj konanie, ktoré jeho vydaniu predchádzalo a to v rozsahu a dôvodov vyplývajúcich zo žaloby na nariadenom pojednávaní konanom v neprítomnosti riadne ospravedlneného žalovaného a po oboznámení sa s administratívnym spisom žalovaného dospel k záveru, že žaloba je dôvodná.

Poukázal na to, že administratívny spis žalovaného obsahuje rozsudok Okresného súdu Trnava sp. zn. 26C/253/2013 - 15 zo dňa 25.06.2013 o rozvode manželstva žalobkyne (právoplatný dňa 25.06.2013), vyjadrenie kancelárie Ústavného súdu Slovenskej republiky zo dňa 07.08.2013 a zo dňa 12.12.2013, zápisnice o podaní vyjadrenia spísané so žalobkyňou dňa 04.07.2013 a dňa 19.08.2013, vyjadrenie Okresného riaditeľstva Policajného zboru v Trnave odboru kriminálnej polície zo dňa 11.10.2013 o začatí trestného stíhania za zločin týrania blízkej osoby a zverenej osoby a zo dňa 07.01.2014 a o nevyhnutnosti pobytu žalobkyne na území Slovenskej republiky pre účely tohto trestného konania do doby právoplatného rozhodnutia v danej veci s tým, že termín ukončenia vyšetrovania nie je možné dopredu uviesť.

Krajský súd uviedol, že vo veci bolo vydané prvostupňové rozhodnutie dňa 02.09.2013, ktorým bol žalobkyňi zrušený trvalý pobyt udelený na 5 rokov na území Slovenskej republiky podľa § 50 ods. 1 písm. e) zákona o pobyte cudzincov z dôvodu zániku manželstva do piatich rokov od udelenia trvalého pobytu. Na pojednávaní súdu právna zástupkyňa žalobkyne poukázala na predčasnosť zrušenia trvalého pobytu žalobkyne, nakoľko žalovaný dôsledne neposúdil, či v jej prípade nejde o zraniteľnú osobu. Podľa jej názoru, aj keď bol zákonný dôvod na zrušenie trvalého pobytu z dôvodu zániku manželstva do piatich rokov od udelenia pobytu, existujú výnimky a to v prípade, ak dôsledky zrušenia trvalého pobytu sú neprimerané dôvodom zrušenia. V prípade zrušenia trvalého pobytu by mohlo dôjsť k jej administratívne vyhosteniu a potom by nastal stav, že páchatel by mal lepšie postavenie ako poškodený, ktorý by stratil možnosť sa brániť. Krajský súd konštatoval dôvodnosť námietky nesprávneho právneho posúdenia veci žalovaným ako aj prvostupňovým správnym orgánom, pri vydávaní preskúmaných rozhodnutí a to v súvislosti s zhoršením postavenia žalobkyne v prípade zrušenia jej trvalého pobytu, čo by mohlo znemožniť účinnú ochranu jej práv ako poškodenej v prebiehajúcom trestnom konaní.

Pri vydávaní napadnutých rozhodnutí (druhostupňového rozhodnutia) žalovaný nijakým spôsobom nezobral na zreteľ vyjadrenie príslušného orgánu činného v trestnom konaní - písomnosť Okresného riaditeľstva Policajného zboru, odboru kriminálnej polície Trnava, zo dňa 07.01.2014 (vo veci trestného stíhania za zločin týrania blízkej a zverenej osoby, kde žalobkyňa vystupuje v pozícii poškodenej osoby), podľa ktorého je účasť žalobkyne v prebiehajúcom trestnom konaní nevyhnutná a teda je potrebný jej pobyt na území Slovenskej republiky pre účely tohto trestného konania a to až do doby právoplatného rozhodnutia v danej veci, pričom termín skončenia vyšetrovania nie je možné dopredu uviesť.

Krajský súd tiež poukázal na to, že v čase vydávania napadnutých rozhodnutí žalobkyňa nemala udelený žiadny iný pobyt umožňujúci jej zotrvať na území Slovenskej republiky, keďže prechodný pobyt za účelom podnikania jej bol udelený až po vydaní oboch preskúmaných rozhodnutí. Krajský súd sa stotožnil s názorom žalobkyne ako aj názorom vysloveným vo vyjadrení Okresného riaditeľstva Policajného zboru Trnava, odbor kriminálnej polície, zo dňa 07.01.2014, konajúceho vo veci trestného stíhania pre zločin týrania blízkej a zverenej osoby o tom, že prítomnosť žalobkyne na území Slovenska počas prebiehajúceho trestného konania je potrebná z hľadiska možnosti byť lepšie chránená ako osoba vystupujúca v pozícii poškodenej v trestnom konaní. Skutočnosť, že žalobkyňa by nemohla byť prítomná na území Slovenska počas trvania trestného konania by mohla znemožniť účinnú ochranu jej práv ako poškodenej v prebiehajúcom trestnom konaní. Podľa krajského súdu nemôže byť žalobkyňi odopierané právo účasti na trestnom konaní vo veci, kde vystupuje v pozícii poškodenej (do doby skončenia vyšetrovania, ktorú nateraz nie je možné určiť), dôvodiť možnosťou získania nároku na neobmedzený trvalý pobyt zo svojho aktuálne neoprávneného pobytu.

Krajský súd sa stotožnil aj s námietkou nesprávneho právneho posúdenia veci žalovaným z hľadiska

postavenia žalobkyne ako zraniteľnej osoby. Z obsahu administratívneho spisu a výpovedí žalobkyne bolo podľa krajského súdu zrejmé, že táto bola vystavená psychickému násiliu zo strany jej bývalého manžela, jej pobyt na území Slovenska sa obmedzoval na starostlivosť o maloleté dieťa jej manžela a o jeho domácnosť, za svoju prácu nedostávala žiadne peniaze (ktoré jej boli sľúbené), bolo jej vyhrádzané deportáciou.

Ostatné námietky žalobkyne (nepreskúmateľnosť rozhodnutí pre nedostatok dôvodov a existencie vady majúcej vplyv na zákonnosť rozhodnutí nijako bližšie v žalobe nešpecifikovanej) krajský súd nepovažoval za takého charakteru, ktoré by odôvodňovali zrušenie rozhodnutí.

Na základe uvedených skutočností krajský súd prijal záver, že preskúmané rozhodnutia oboch správnych orgánov vychádzali z nesprávneho právneho posúdenia veci a preto ich zrušil a vec vrátil žalovanému na ďalšie konanie, v ktorom bude viazaný vysloveným právnym názorom súdu.

II.

Zhrnutie odvolacích dôvodov žalovaného

Žalovaný podal proti rozsudku krajského súdu včas odvolanie, v ktorom uviedol, že z odôvodnenia rozsudku krajského súdu vyplýva, že hlavným dôvodom na zrušenia napadnutého rozhodnutia žalovaného a prvostupňového správneho orgánu je nesprávne právne posúdenie veci žalovaným, ako aj prvostupňovým správnym orgánom a to najmä v súvislosti so zhoršením postavenia žalobkyne v prípade zrušenia jej trvalého pobytu, čo by mohlo znemožniť účinnú ochranu jej práv ako poškodenej v prebiehajúcom trestnom konaní.

Žalovaný vyjadril presvedčenie, že sa k veci dostatočne vyjadril vo vyjadrení k žalobe č.p. PPZ-HCP-BA2-2014/005451-007 zo dňa 20.05.2014, avšak k dôvodom uvedeným v napadnutom rozsudku krajského súdu uviedol, že tak ako to aj krajský súd skonštatoval zrušenie povolenia na trvalý pobyt na päť rokov žalobkyni bolo dôvodné a v súlade so zákonom, nakoľko tak, ako to zákon o pobyte cudzincov v ust. § 50 ods. 1 písm. e) uvádza, žalobkyni bol udelený pobyt podľa § 43 ods. 1 písm. a) a jej manželstvo zaniklo do piatich rokov od udeleného trvalého pobytu na päť rokov.

Tieto skutočnosti boli správnym orgánom riadne zistené a zadokumentované a niet im čo vytknúť. Správny orgán nemal inú možnosť, ako zrušiť žalobkyni pobyt, nakoľko pominul samotný účel, na základe ktorého mala na území Slovenskej republiky povolený pobyt. Žalobkyňa zároveň mohla požiadať o udelenie iného druhu pobytu (tolerovaný pobyt), čo by jej bolo umožnené, ak by to bolo skutočne potrebné pre účely trestného konania.

V tejto súvislosti poukázal na skutočnosť, že žalobkyňa požiadala o udelenie povolenia na prechodný pobyt na účel podnikanie a tento pobyt jej bol povolený od 07.03.2014 splatnosťou do 07.09.2015 Oddelením cudzineckej polície PZ Bratislava.

Zo spisového materiálu zároveň vyplýva, že samotné rozhodnutie o zrušení povolenia na pobyt nadobudlo právoplatnosť dňa 05.02.2014.

Žalobkyňa už mala na území Slovenskej republiky povolený pobyt odo dňa 07.03.2014. Pri zachovaní 30 dňovej lehoty na vycestovanie, ktorú mala stanovenú v rozhodnutí jednoznačne vyplýva, že pobyt jej bol povolený v posledný deň oprávneného pobytu na území Slovenskej republiky.

Nie je preto dôvod na tvrdenie, že žalobkyňa sa nemohla, resp. jej nebolo umožnené zdržiavať sa na území Slovenskej republiky aj pre účely trestného konania.

Zároveň z uvedeného jednoznačne vyplýva, že správne orgány nijakým spôsobom neznevýhodňovali žalobkyňu, práve naopak žiadost' o pobyt, ktorú si podala prijali a v čo najkratšom možnom čase jej bol povolený pobyt na území Slovenskej republiky.

Tvrdenia žalobkyne o jej zraniteľnosti a nutnosti zotrvať na území Slovenskej republiky sa žalovanému skôr javia ako účelové. Podľa žalovaného zo strany správnych orgánov nebola žalobkyňa žiadnym spôsobom znevýhodnená, správne orgány postupovali len v súlade s tým, ako im to ukladá zákon.

V jej neprospech svedčí aj tá skutočnosť, že na základe Oznámenia o nezarazení obete do programu

podpory a ochrany obetí obchodovania s ľuďmi č. KM-OPK-2013/003117-002 je zrejmé, že žalobkyňu za zraniteľnú osobu nemožno pokladať.

Žalovaný ďalej poukázal na to, že v rámci konania žalobkyňa súhlasila a sama to v zápisnici uviedla, že vedela o tom, že jej manželstvo bude len „fiktívne“, aby mohla pricestovať na územie Slovenskej republiky a vedela, že sa bude starať o dieťa, ktoré mal jej vtedajší manžel s inou ženou. Už tieto skutočnosti by mohli byť dôvodom na zrušenie povolenia na trvalý pobyt na päť rokov podľa príslušného ustanovenia zákona o pobyte cudzincov (§ 50 ods. 1 písm. a)) v prípade potvrdenia skutočnosti, že ide o účelové manželstvo.

V spojitosti s touto skutočnosťou uviedol, že správny orgán I. stupňa vedel o skutočnosti, že žalobkyňa má zabezpečené ubytovanie v dome, ktorého majiteľkou je Z. S., nar. XX.XX.XXXX, občianka SR, s ktorou má jej vtedajší manžel dieťa.

Táto skutočnosť vyplýva aj zo zápisníc spísaných dňa 25.05.2010 so žalobcom a s jeho vtedajším manželom (č. p.: UHCP-BA-TT-Z-604-006/2013 zo dňa 25.05.2010 a č. p.: UHCP-BA-TT- Z-604-007/2010 zo dňa 25.05.2010). Na základe uvedených skutočností bola vykonaná kontrola na adrese R., ale neboli zistené žiadne podozrivé skutočnosti nasvedčujúce účelovému manželstvu, ktoré sú zaznamenané v písomnosti č. p.: UHCP-BA-TT-Z-604-011/2010 zo dňa 08.06.2010.

Z týchto skutočností je podľa žalovaného dôvodné predpokladať, že žalobkyňa, ako aj jej bývalý manžel zabezpečili všetky podmienky na jej pobyt tak, aby správny orgán nemal pri svojom konaní žiadne pochybnosti o ich manželstve. Je teda nanajvýš sporné predpokladať, či tak, ako to Krajský súd vo svojom rozsudku uviedol, zo spisového materiálu vyplýva, že žalobkyňa by mohla byť posudzovaná ako zraniteľná osoba. Z celého spisového materiálu viac vyplýva tá skutočnosť, že išlo o dohodu obidvoch strán apo tom, ako žalobkyni hrozila deportácia do domovského štátu začala sa stavať do pozície zraniteľnej osoby.

Poukázal aj na to, že napriek tomu, že krajský súd obidve napadnuté rozhodnutia zrušil a vrátil na nové konanie, nakoľko rozhodnutie vychádzalo z nesprávneho právneho posúdenia veci, posúdil zistenie skutkového stavu veci, ktoré sa týka konania o zrušení povolenia na pobyt žalobkyni ako dostatočné, zároveň vyhodnotil subjektívne vnímanie sa žalobkyne ako obeť obchodovania s ľuďmi za nedostatočné pre samotné rozhodnutie vo veci. Žalovaný napokon uviedol, že prvostupňový, ako aj druhostupňový správny orgán postupovali v súlade so zákonom, keď žalobkyni bolo zrušené povolenie na trvalý pobyt na päť rokov. Je preukázateľné z celého konania, ako aj zo spisového materiálu, že manželstvo žalobkyne zaniklo do piatich rokov od udelenia povolenia na trvalý pobyt a tým bolo naplnené ustanovenie § 50 ods. 1 písm. e) zákona o pobyte cudzincov. Žalobkyňa nemá na území Slovenskej republiky žiadne rodinné väzby, preto dopad na jeho súkromný a rodinný život je v tomto prípade zanedbateľný, resp. žiadny.

V súvislosti s dôvodmi zrušenia žalobkyňou napadnutých rozhodnutí a ich vrátenia správneho orgánu na nové konanie uviedol, že trestné stíhanie vo veci zločinu Týranie blízkej a zverenej osoby podľa § 208 ods. 1 písm. a) Trestného zákona bolo uznesením ČVS: ORP-1126/I-VYS-TT-2013St zo dňa 14.10.2014 zastavené, lebo uvedený skutok nie je trestným činom a nie je dôvod na postúpenie veci. Uvedené uznesenie nadobudlo právoplatnosť dňa 08.12.2014.

Žalovaný uviedol, že má za to, že skutočnosťami, ktoré vytyka žalobkyňa vo svojej žalobe, sa odvolací orgán zaoberal dostatočne a dôsledne.

Žalovaný z uvedených dôvodov navrhol, aby najvyšší súd rozsudok krajského súdu zrušil, žalobu zamietol a napadnuté rozhodnutia žalovaného potvrdil.

III.

Vyjadrenie žalobkyne k odvolaniu žalovaného

Žalobkyňa sa k odvolaniu žalobcu vyjadrila tak, že rozsudok krajského súdu navrhla potvrdiť ako vecne správny.

Poukázala na to, že správne orgány majú podľa ustanovenia § 3 ods. 1 zákona Správneho poriadku v každom správnom konaní dodržiavať základné pravidlá konania. Jedným z týchto pravidiel definovaných v § 3 ods. 1 je aj povinnosť správnych orgánov chrániť práva a záujmy fyzických osôb. V čase vydania prvostupňového rozhodnutia ako aj rozhodnutia žalovaného bolo obom správnym orgánom zrejmé, že konajú s osobou, ktorá im uviedla nasledovné závažné skutočnosti.

Žalobkyňa im uviedla, že:

- žila v domácnosti v otrockých a vykorisťujúcich podmienkach, boli jej odňaté jej doklady, mala zakázané komukoľvek povedať o skutočnej povahe jej pobytu na Slovensku pod hrozbou deportácie, nesmela nikam chodiť okrem vedenia dcéry manžela S. do škôlky a musela vykonávať všetky práce v domácnosti aj v záhrade, vrátane ťažkej fyzickej práce, za čo po celý čas nedostala žiadnu odmenu;
- bývalý manžel a pani S. ju vyhodili z domu, pričom Z. S. sa jej mala vyhrážať nožom na čo žalobkyňa utiekla do kukuričného poľa a zavolať bratrancovi do Brna, ktorý po ňu prišiel a odviezol ju na políciu.

V čase vydania oboch rozhodnutí bolo navyše obom konajúcim správnym orgánom známe, že bolo začaté trestné konanie za zločin týrania blízkej a zverenej osoby, pričom žalobkyňa mala postavenie poškodenej osoby (túto skutočnosť potvrdilo Okresné riaditeľstvo Policajného zboru, odbor kriminálnej polície Trnava zo dňa 07.01. 2014).

Správne orgány aplikovali na prípad žalobkyne ustanovenie § 50 ods. 1 písm. e) zákona o pobyte cudzincov. V prípade žalobkyne manželstvo zaniklo do piatich rokov (i keď v tomto prípade je zánik manželstva na základe podvodného plnomocenstva sporný, ale to je predmetom iného konania) a teda správne orgány pristúpili k zrušeniu trvalého pobytu na päť rokov.

Zákon o pobyte cudzincov však predvída aj skutočnosti, kedy by dôsledky zrušenia trvalého pobytu boli neprimerané dôvodu zrušenia trvalého pobytu. Čo znamená, že za určitých okolností práve v dôsledku určitých okolností správny orgán nepristúpi k zrušeniu trvalého pobytu. Jednou z takýchto okolností bolo podľa žalobkyne vysporiadanie sa prvostupňového správneho orgánu ako aj žalovaného orgánu s tým, či žalobkyňa v čase vydania prvostupňového ako aj napadnutého rozhodnutia bola zraniteľnou osobou podľa definície zákona o pobyte cudzincov a to najmä preto, že oba orgány mali v čase vydania oboch správnych rozhodnutí vedomosť o tom, že bolo začaté trestné konanie vo veci týrania blízkej a zverenej osoby, čo preukazuje, že v čase vydania napadnutých rozhodnutí existovalo minimálne dôvodné podozrenie, že vo vzťahu k navrhovateľke mohlo dôjsť k týraniu. Správne orgány teda pred zrušením trvalého pobytu na päť rokov v prípade žalobkyne mali povinnosť vysporiadať sa s otázkou posúdenia zraniteľnosti osoby žalobkyne.

Povinnosťou správnych orgánov bolo primárne posúdiť, či zrušenie trvalého pobytu nemá dopad na rodinný život žalobkyne, ale keďže v zákone o pobyte cudzincov je slovo „najmä“, tak bolo povinnosťou správnych orgánov skúmať aj dopad na iné právom chránené záujmy, ktoré zákon o pobyte cudzincov celkom jednoznačne chráni a uprednostňuje a to je napr. aj ochrana zraniteľných osôb a ich zvýhodnené postavenie.

Správne orgány mali podľa žalobkyne uviesť, či je alebo nie podľa ich právneho názoru zraniteľnou osobou a ak áno, či má zrušenie trvalého pobytu na ňu nejaký dopad a to aj z hľadiska toho, či by v takom prípade bola schopná brániť svoje záujmy v trestnom konaní. Žalobkyňa má za to, že ak zákon o pobyte cudzincov v § 50 ods. 2 písm. a) používa slovo „najmä“, je zrejmé, že zákonodarca predpokladá, že okrem dopadov na rodinný a súkromný život účastníka konania, môže zrušením trvalého pobytu nastať aj iný dopad (dôsledok), ktorý je neprimeraný dôvodu zrušenia trvalého pobytu a to podľa konkrétnych okolností prípadu.

Zároveň, keďže už v § 2 ods. 7 zákon o pobyte cudzincov definuje, kto je zraniteľnou osobou na účely zákona o pobyte cudzincov, je zrejmé, že zákonodarca predpokladá, že zraniteľným osobám poskytujú ustanovenia zákona o pobyte cudzincov preferované postavenie, rešpektujúc potrebu ich zvýšenej ochrany, keďže akýkoľvek zásah, ktorý zákon o pobyte cudzincov predpokladá a umožňuje, môže mať iný, závažnejší a nepriaznivejší dopad na zraniteľnú osobu ako na osobu, ktorá v zraniteľnom postavení nie je.

Preto má žalobkyňa za to, že zákonodarca v § 50 ods. 2 písm. a) zákona o pobyte cudzincov primárne predpokladá, že správny orgán pri zrušovaní trvalého pobytu predovšetkým skúma, či zrušenie trvalého

pobytu nebude mať neprimeraný dopad na existujúci rodinný alebo súkromný život účastníka konania. Keďže ale zákonodarca použil slovo „najmä“, je zrejmé, že predpokladal, že zrušením trvalého pobytu môže dôjsť k neprimeranému zásahu aj do iného právom chráneného záujmu. V prípade žalobkyne ide práve o neprimeraný zásah do jej postavenia zraniteľnej osoby, keďže zrušením trvalého pobytu ju správny orgán vystaví zhoršeniu jej právneho postavenia, hrozby vyhodenia a vycestovania zo Slovenska, čo jej môže znemožniť účinnú ochranu jej práv ako poškodenej v trestnom konaní a tiež dôjde k zhoršeniu jej právneho postavenia vo vzťahu k osobám, ktoré označila ako páchatelov (bývalý manžel a p. S.).

Žalobkyňa uviedla, že naďalej trvá na tom, že žalovaný bol povinný vysporiadať sa s tým, či je zraniteľnou osobou podľa zákona o pobyte cudzincov, čo mohol a mal urobiť, keďže už 04.07.2013 mal vedomosť o tom, že žalobkyňa uvádza skutočnosti, ktoré môžu svedčiť o tom, že je skutočne zraniteľnou osobou, pretože sa stala, či už obeťou obchodovania s ľuďmi, alebo obeťou týrania a zlého zaobchádzania. Zároveň mal vedomosť o tom, že žalobkyňa vystupuje ako poškodená osoba v trestnom konaní a že jej prítomnosť je nevyhnutná na účely trestného konania, s čím všetkým sa mal vysporiadať, čo sa však nestalo.

Ochrana zraniteľných osôb má v zákone o pobyte aj ten aspekt, aby sa ochránil aj iný - v danom čase najliehavejší - záujem, ktorým v tomto prípade bol záujem na riadnom vyšetrení podozrenia zo spáchania trestného činu. Pri zraniteľných osobách ide práve o to, že aj v prípadoch, kedy by za normálnych okolností nasledoval následok predpokladaný zákonom (zrušenie pobytu), je tento v dôsledku zraniteľnosti „zmiernený“ alebo úplne odstránený, aby sa zabezpečila ochrana iného, právne významnejšieho a dôležitejšieho záujmu (vyšetrenie trestného činu a v prípade, ak k nemu došlo, umožnenie poškodenej osobe aby si uplatnila svoje zákonne nároky). Preto nejde o „zneužívanie“ práva, ale práve o aplikáciu ochranného účinku právneho ustanovenia.

Na základe uvedených skutočností preto podľa žalobkyne nie je možné súhlasiť s názorom žalovaného uvedenom v odvolaní, že „Správny orgán nemal inú možnosť ako zrušiť žalobcovi pobyt, nakoľko pominul samotný účel, na základe ktorého mal na území Slovenskej republiky povolený pobyt.“ Správny orgán mal podľa žalobkyne inú možnosť a zrušenie trvalého pobytu na päť rokov bolo v tomto prípade predčasné, pretože sa jednak nevysporiadala s tou skutočnosťou, či je žalobkyňa zraniteľnou osobou a tiež nepočkal na právoplatné skončenie trestného konania, ktoré môže dať odpoveď, či a k akému trestnému činu došlo. Na základe uvedeného navrhla napadnutý rozsudok krajského súdu potvrdiť.

III.

Argumentácia rozhodnutia I. stupňového správneho orgánu

Prvostupňový správny orgán rozhodnutím vydal rozhodnutie o zrušení trvalého pobytu žalobkyni udeleného žalobkyni na päť rokov zo dňa 02.09.2013 pod Č. p.: PPZ-HCP-BA9-Z-944-023/2013-PŽ podľa § 50 ods.1 písm. e/ zákona o pobyte cudzincov, pretože jej manželstvo zaniklo do piatich rokov od udelenia trvalého pobytu. V odôvodnení tohto rozhodnutia uviedol, že dňa 26.06.2013 sa na Oddelenie cudzineckej polície Policajného zboru v Trnave dostavil občan Slovenskej republiky U. X. X. a predložil rozsudok Okresného súdu Trnava, ktorým bolo jeho manželstvo so žalobkyňou rozvedené a čestné prehlásenie o odhlásení žalobkyne z trvalého pobytu na adrese jej doterajšieho pobytu. Na základe výpovede žalobkyne bolo zistené, že táto uzatvorila manželstvo po krátkej známosti, vôbec nerozumie po slovensky a chce sa vrátiť do Vietnamu. Na Slovensko prišla z dôvodu starostlivosti o manželovu maloletú dcéru, za čo mala sľúbenú odmenu 1 300 € ročne. K rozvodu jej manželstva žalobkyňa uviedla, že bola bývalým manželom zobratá k notárovi na podpis dokumentu pre cudzineckú políciu, pričom s odstupom času si uvedomila, že išlo o plnomocenstvo pre advokáta na rozvod.

V rozhodnutí sa prvostupňový správny orgán zaoberal aj dôsledkami zrušenia trvalého pobytu s ohľadom na súkromný a rodinný život žalobkyne a konštatoval, že táto nemá na Slovensku žiadnych blízkych rodinných príslušníkov a jej manželstvo bolo právoplatne rozvedené.

IV.

Argumentácia rozhodnutia žalovaného

Žalovaný rozhodnutím Č. p.: PPZ-HCP-BA2-2014/000701-007 zo dňa 31.01.2014 prvostupňové rozhodnutie potvrdil a odvolanie žalobkyne zamietol. V odôvodnení svojho rozhodnutia žalovaný reagoval na námietky žalobkyne a uviedol, že žalobkyňa vedela o tom, že sa jedná o účelové manželstvo, dobrovoľne naň pristúpila, prišla na územie Slovenska s tým, že si zarobí peniaze za starostlivosť o maloleté dieťa svojho manžela. Svoje postavenie začala riešiť až potom, keď jej neboli vyplatené peniaze. V čase, kedy jej bol udelený trvalý pobyt na 5 rokov, nemal správny orgán žiadne podozrenie nasvedčujúce účelovému manželstvu žalobkyne. Ohľadom spochybnenia právoplatnosti rozsudku vo veci rozvodu manželstva bolo urobené šetrenie na Ústavnom súde Slovenskej republiky s tým, že žiadne jej podanie v tejto veci sa na Ústavnom súde Slovenskej republiky nenachádzalo a taktiež orgány činné v trestnom konaní neuviedli, že by konali vo veci podvodného rozvodu.

K námietke o tom, že žalobkyňa sa stala obeťou obchodovania s ľuďmi uviedol, že po vykonaní šetrenia nezistil, že by v prípade žalobkyne malo ísť o trestný čin obchodovania s ľuďmi a pracovného vykorisťovania. Na základe dopytu zistil, že bolo začaté trestné stíhanie pre zločin prevádzachstva, ale toto bolo zastavené. Ďalej bolo zistené, že bude začaté trestné stíhanie pre zločin týrania blízkej osoby a zverenej osoby, kde žalobkyňa je poškodenou, pričom však nebolo možné uviesť predpokladaný termín ukončenia tohto konania.

Z hľadiska námietky o tom, že žalobkyňa je zraniteľnou osobou vystavenou riziku administratívneho vyhostenia a je obeťou obchodovania s ľuďmi uviedol, že zo strany orgánov činných v trestnom konaní nebolo potvrdené, že by žalobkyňa bola obeťou obchodovania s ľuďmi, nebolo vznesené obvinenie pre takýto trestný čin voči konkrétnej osobe a návrh na jej zaradenie do programu podpory a ochrany obetí obchodovania s ľuďmi bol zamietnutý. Žalobkyňa pri svojom pobyte nebola obmedzovaná na pohybe a svoj stav si privodila do určitej miery vlastnou pasivitou a nečinnosťou.

Ohľadom námietky nedostatočne zisteného skutkového stavu uviedol, že obe rozhodnutia vychádzali zo zistenia, že žalobkyňa zaniklo manželstvo s občanom Slovenskej republiky. Pri rozhodovaní správny orgán bral do úvahy aj to, či dôsledky zrušenia trvalého pobytu nie sú neprimerané dôvodu zrušenia trvalého pobytu, najmä s ohľadom na súkromný a rodinný život žalobkyne, táto so svojím manželom spolu nežila, nemala žiadneho blízkeho príbuzného na území Slovenskej republiky a so žiadnou osobou na Slovensku si nevytvorila osobný vzťah.

Čo sa týka nesprávneho procesného postupu správneho orgánu spočívajúcim v tom, že nebolo umožnené žalobkyňi a jej právnej zástupkyňi dostatočným spôsobom uplatniť procesné práva, poukázal na to, že v napadnutom rozhodnutí bolo uvedené, že žalobkyňa sa žiadnym spôsobom nevyjadrila k podkladom rozhodnutia a ani nenavrhla doplnenie dokazovania. V zmysle znenia poučenia a zápisnice zo dňa 19.08.2013, bola žalobkyňa vypočutá a bola jej daná možnosť vyjadriť sa k predmetu konania a uplatniť svoje návrhy. Text zápisnice jej bol riadne pretlmočený. Daná skutočnosť (že sa jedná o vyjadrenie sa k podkladom a spôsobom dokazovania pred vydaním rozhodnutia o zrušení trvalého pobytu), vyplýva aj z predvolania žalobkyne zo dňa 09.08.2013, ktoré osobne prevzala.

K vyjadreniu orgánu činného v trestnom konaní o prebiehajúcim trestnom konaní vo veci zločinu týrania blízkej osoby a zverenej osoby, kde žalobkyňa je poškodenou s tým, že jej pobyt na území Slovenskej republiky je pre účely trestného konania potrebný, uviedol, že keďže termín ukončenia vyšetrovania nie je možné určiť a môže nastať až po 15.06.2015, kedy by získala nárok na neobmedzený trvalý pobyt, mohla by získať zo svojho aktuálneho neoprávneného pobytu oprávnený pobyt na neobmedzený čas a preto mal za to, že dôsledky zrušenia jej pobytu nemôžu byť neprimerané dôvodu zrušenia jej trvalého pobytu, nakoľko bolo preukázané, že pobyt získala podvodným spôsobom.

V.

Právny názor NS SR

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku), preskúmal rozsudok krajského súdu ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, a jednomyseľne (§ 3 ods. 9 zák. č. 757/2004 Z.z.) dospel k záveru, že rozsudok krajského súdu je potrebné potvrdiť. Rozhodol bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa ustanovenia § 250ja ods. 3 O.s.p. s tým, že deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený minimálne päť dní vopred na úradnej tabuli súdu a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky www.nsud.sk. Rozsudok bol verejne vyhlásený dňa 17. júna 2015 (§ 156 ods. 1 a ods. 3 O.s.p.).

V správnom súdnictve preskúmajú sudy na základe žalôb alebo opravných prostriedkov zákonnosť rozhodnutí a postupov orgánov verejnej správy (§ 244 ods. 1 O.s.p.). Orgánmi verejnej správy sa rozumejú orgány štátnej správy, orgány územnej samosprávy, orgány záujmovej samosprávy a ďalšie právnické osoby a fyzické osoby, pokiaľ im zákon zveruje rozhodovanie o právach a povinnostiach fyzických a právnických osôb v oblasti verejnej správy (§ 244 ods. 2 O.s.p.). Rozhodnutiami správnych orgánov sa rozumejú rozhodnutia vydané nimi v správnom konaní, ako aj ďalšie rozhodnutia, ktoré zakladajú, menia alebo zrušujú oprávnenia a povinnosti fyzických alebo právnických osôb alebo ktorými môžu byť práva, právom chránené záujmy alebo povinnosti fyzických osôb alebo právnických osôb priamo dotknuté. Postupom správneho orgánu sa rozumie aj jeho nečinnosť (§ 244 ods. 3 O.s.p.).

V predmetnej veci je potrebné predostrieť, že predmetom odvolacieho konania bol rozsudok krajského súdu, ktorým bolo zrušené rozhodnutie žalovaného Č. p.: PPZ-HCP-BA2-2014/000701-007 zo dňa 31.01.2014 ako aj rozhodnutie prvostupňového správneho orgánu Č. p.: PPZ-HCP-BA9-944-023/2013-Ž zo dňa 02.09.2013 a vec bola vrátená žalovanému na ďalšie konanie, a to pre nesprávne právne posúdenie veci.

Preto primárne v medziach odvolania Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd odvolací, preskúmal rozsudok krajského súdu ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, pričom v rámci odvolacieho konania skúmal odvolacie dôvody žalovaného najmä z toho pohľadu, či boli spôsobilé spochybníť vecnú správnosť napadnutého rozsudku.

Žalovaný sa nestotožnil so závermi krajského súdu, že preskúmané rozhodnutia oboch správnych orgánov vychádzajú z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Podľa žalovaného správny orgán nemal inú možnosť, ako zrušiť žalobkyni trvalý pobyt, nakoľko pominul samotný účel, na základe ktorého mala žalobkyňa na území Slovenskej republiky povolený pobyt. Žalobkyňa zároveň mohla požiadať o udelenie iného druhu pobytu (tolerovaný pobyt), čo by jej bolo umožnené, ak by to bolo skutočne potrebné pre účely trestného konania.

Uvedená odvolacia námietka nebola spôsobilá spochybníť vecnú správnosť napadnutého rozsudku.

Správne orgány aplikovali na prípad žalobkyne ustanovenie § 50 ods. 1 písm. e) zákona č. 404/2011 Z. z. o pobyte cudzincov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o pobyte cudzincov“), t. j. že policajný útvar zruší trvalý pobyt, ak štátnemu príslušníkovi tretej krajiny bol udelený trvalý pobyt podľa § 43 ods. 1 písm. a) alebo § 46 ods. 1 písm. a) a jeho manželstvo zaniklo do piatich rokov od udelenia trvalého pobytu na päť rokov.“

Dôvodom zrušenia trvalého pobytu bola skutočnosť, že manželstvo žalobkyne zaniklo do piatich rokov od udelenia trvalého pobytu.

Podľa odvolacieho súdu však správne orgány nedostatočne skúmali, či aplikácia uvedeného ustanovenia nie je vylúčená práve pre okolnosti daného prípadu, keď správnym orgánom bolo známe, že bolo začaté trestné konanie za zločin týrania blízkej a zverenej osoby, pričom žalobkyňa mala postavenie poškodenej osoby (túto skutočnosť potvrdilo Okresné riaditeľstvo Policajného zboru, odbor kriminálnej polície Trnava zo dňa 07.01. 2014) a rovnako správny orgán sa nedostatočne vysporiadal s tvrdením

žalobkyne, že k zániku manželstva malo dôjsť bez jej vedomia.

Z obsahu administratívneho spisu je totiž zrejmé, že manželstvo bolo rozvedené rozsudkom Okresného súdu Trnava sp. zn. 26C 253/2013 dňa 25.06.2013 v neprítomnosti žalobkyne a žalobkyňa v správnom konaní tvrdila, že nikdy vedome žiaden návrh na rozvod manželstva nepodpísala, ani splnomocnenie pre právneho zástupcu, nevedela o rozvodovom konaní a pojednávania sa nezúčastnila, o rozvode sa dozvedela až na OCP PZ Trnava.

Hoci nebolo sporné, že v prípade žalobkyne manželstvo zaniklo do piatich rokov od udelenia trvalého pobytu, okolnosti zániku manželstva a ako aj tvrdenia žalobkyne, že žila v domácnosti v otrockých a vykorisťujúcich podmienkach a samotná skutočnosť, že správnym orgánom bolo známe, že bolo začaté trestné konanie za zločin týrania blízkej a zverenej osoby mali byť aj podľa názoru odvolacieho súdu správnymi orgánmi vyhodnotené, najmä z pohľadu, či sa nejedná o okolnosti, ktoré vylučujú aplikáciu ustanovenia § 50 ods. 1 písm. e) zákona o pobyte cudzincov, pretože z ustanovenia § 50 ods. 2 písm. a / zákona o pobyte cudzincov vyplýva, že ustanovenie odseku 1 neplatí, ak by dôsledky zrušenia trvalého pobytu boli neprimerané dôvodu zrušenia trvalého pobytu, najmä s ohľadom na súkromný a rodinný život štátneho príslušníka tretej krajiny.

Zákon o pobyte cudzincov v ustanovení § 50 ods. 2 totiž predvída tiež aj také skutočnosti, kedy by dôsledky zrušenia trvalého pobytu boli neprimerané dôvodu zrušenia trvalého pobytu, čo znamená, že za určitých okolností práve v dôsledku takýchto okolností správny orgán nepristúpi k zrušeniu trvalého pobytu, pričom z dikcie zákona vyplýva, že zrušením trvalého pobytu môže nastať aj iný dopad - dôsledok ako je zásah do rodinného a súkromného života, ktorý je neprimeraný dôvodu zrušenia trvalého pobytu a to podľa konkrétnych okolností prípadu.

Medzi uvedené okolnosti je podľa názoru odvolacieho súdu možné zahrnúť aj posúdenie otázky, či žalobkyňa v čase vydania prvostupňového ako aj napadnutého rozhodnutia bola zraniteľnou osobou podľa definície zákona o pobyte cudzincov a to najmä preto, že oba orgány mali v čase vydania oboch správnych rozhodnutí vedomosť o tom, že bolo začaté trestné konanie vo veci týrania blízkej a zverenej osoby, čo preukazuje, že v čase vydania napadnutých rozhodnutí existovalo minimálne dôvodné podozrenie, že vo vzťahu k žalobkyni mohlo dôjsť k týraniu.

Správne orgány teda pred zrušením trvalého pobytu na päť rokov v prípade žalobkyne mali povinnosť vysporiadať sa s otázkou posúdenia statusu žalobkyne ako zraniteľnej osoby. Na veci nič nemení ani skutočnosť, že následne, po rozhodnutí správnych orgánov došlo k zastaveniu trestného stíhania (dňa 14.10.2014) vo veci zločinu - týranie blízkej a zverenej osoby podľa § 208 ods. 1 písm. a) Trestného zákona.

Skutočnosť, že následne došlo k zastaveniu uvedeného konania, nijako nezbavuje správny orgán posúdiť všetky okolnosti daného prípadu, vrátane okolností, za ktorých došlo k zániku manželstva a to práve z pohľadu posúdenia osoby žalobkyne ako zraniteľnej s poukazom na dopad zrušenia trvalého pobytu práve k jej statusu osoby, ktorá sa cíti byť uvedeným aktom neprimerane dotknutá.

Aplikácia ustanovenia § 50 ods.1 písm. e) zákona č. 404/2011 Z. z. o pobyte cudzincov bola s poukazom na okolnosti daného prípadu, ktoré neboli správnymi orgánmi vyhodnotené bola podľa najvyššieho súdu neudržateľná. Pokiaľ krajský súd rozhodnutie správnych orgánov zrušil pre nesprávne právne posúdenie a vec vrátil žalovanému na ďalšie konanie, odvolací súd sa s jeho názorom stotožnil a rozsudok krajského súdu potvrdil podľa § 219 OSP potvrdil ako vecne správny.

O trovách odvolacieho konania rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 250k ods. 1 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 246c O.s.p. tak, že žalobkyni, ktorá mala úspech vo veci, priznal náhradu trov odvolacieho konania, podľa vyčíslenia jej právnej zástupkyne v zmysle vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z.z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb, vo výške 148,23 Eur titulom trov právneho zastúpenia. Náhrada trov

konania pozostáva z náhrady za 1 úkon právnej služby (písomné vyjadrenie k odvolaniu žalovaného) 1 x 139,84 Eur, 1 x 8,39 Eur režijný paušál, spolu 148,23 Eur.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.